eſt ſacerdotibus miſſas celebraturis aut cele
brātibus p.ix.ſequētia capitula elucidabitur

Capitulum ſecundum de

dubijs occurrentibus circa miniſtrum ſiue p=
ſonam ad celebrādum idoneam v.includens
articulos.

Arti.i. Sex dubitatur ſoluens circa miniſtrum cele
braturum ratione ordinis et officii ſui execu
tionis ocurrentia.

i Qui ſit miniſter idone⁹ ad celebrādū ⁊ ꝯficiē
dum ſiue cōſecrandū corpus ⁊ ſanguinē xpī.

Solutio. Solus ſacerdos rite ordinatus.

Utrū ille q̄ credit ſe rite eē ordinatū ⁊ tamen
ii nō eſt rite ordinat⁹ cōficiat hoc ſacramētum.

De hoc nō habet̄ certitudo:pie tn̄ credi p̄t ꝙ
Solutio. conficiat virtute eccleſie:et ꝙ ſūm⁹ ſacerdos
ſuppleat defectum:et ꝙ nō p[illegible]mittat pericu
lum imminere eccleſie et eam decipi

Quid agendū:ſi quis poſt miſſam inceptā ha
beat cōſciētiā ꝙ nō ſit ſacerdos rite ordinat⁹

Solutio. Si hoc contingat ante cōſecrationē:tunc di=
mittat miſſā iupfectā aut cōſciētiā deponat
Si poſt cōſecrationē pcedat ēt poſtea ſupiorē
ſuum accedat ⁊ caſum ei exponat.

Utrum hereticus ſciſmaticus degradatus in
famis irregularis/excōmunicatus interdict⁹
vel ſuſpenſus:poſſint conficere hoc ſacramen
tum et ordinate celebrare.

Qui libet iſtorum poteſt conficere.ſed non de
Solutio. bet qꝛ conficiendo peccat et ita nullus ipſorū
poteſt ordinate celebrare.

Quid agendū ſit:ſi qs poſſit miſſam inceptā

recordetur ſe eſſe excōicatum de quo pꝛiuſnō habuit memoꝛiam.

Solutio. Si ꝯtingat hoc añ cōſecrationē tuti ē vt miſſā deſerat: niſi graue ſcādalū timeat Si vō pꝰ ꝯſecrationē/aſſumat ꝑpoſitū hūiliter petēdi ꝯſolutionē ꝛ ſatiſfaciēdi ꝛ ꝓcedat ī miſſe ce

vi Quid agēdū ſi qs poſt miſſam (lebꝛatione inceptā habeat remoꝛſum irregularitate.

Solutio: Si fiat añ cōſecrationē doleat ꝛ ꝓponat atqꜫ conetur facere qđ in ſe eſt et ꝓcedat.

Arti.ii. Reſoluens. vi. dubia que incidunt circa diſpoſitionē coꝛpoꝛis ipſius miniſtri.

Utrū ſacerdos mutꝰ vel loquela ꝑuatus poſſit conſecrare ſeu conficere hoc ſacramentū.

Solutio. Nō opꝫ enī cōficientē hēre facultatē ſermōis ſiue loquele: quā ſi amiſerit poſt ſuſceptū oꝛdinem: cōficere nō pōt eo ꝙ nō pōt vba cōſecrationis ꝛ alia ꝓferenda vel dicenda dicere.

ij Utrum habens aliquē alium defectum in coꝛpoꝛe poſſit miſſam celebꝛare.

Solutio. Si hēat aliquē defectū q̄ reddit eū inhabileꝫ aut impotentē ad dicēdū vel faciendū ea que ad debitā celebꝛationē exigūt: vt puta ſi careat viſu vel digitis qbꝰ tractari leuari vł frangi dꝫ hoſtia. Uel ſi hēat aliū defectū notabilē q̄ ſcđm iudiciū ꝑlati ſui oꝛdinarij generet ſcādalū ſi celebꝛet: non pōt celebꝛare q̄uis poſſit alia q̄ ſunt ſacerdotalis oꝛdinis exercere.

iii Utrum lepꝛoꝛſus poſſit celebꝛare miſſam

Solutio: Si nō ſit factus impotēs p coꝛroſionē mēbꝛorum pōt celebꝛare in occulto. Coꝛā alijs tum lepꝛoſis pōt etiam in publico celebꝛare.

dubi. iiij Capitulum.

ſolu. Utrũ paciẽs morbũ caducũ poſſit celebrare.
Si cadat freqnter vel amittat ſpumã aut vocẽ
cõfuſã nõ põt. Si vero raro cadat nec emittat
ſpumã & ſic põt: dũmõ habeat coadiutorẽ ſa-

v. Utrum patienti fluxum ſanguinis (cerdotẽ
vel ſeminis liceat celebrare.

Solutio. Licet niſi aliud impedimentum obſtet ſi quis
talem fluxum ſanguinis patiatur vt ſuſcepta
in ſtomachũ ſtatĩ p ceceſſuz emittat celebrare

vi. Utrũ pollutus pollutione (non debet.
nocturna poſſit licite celebrare.

Solutio. Pollutio nocturna quãuis ſecũdũ ſe cõſiderata
nõ ſit pctm̃ ex eo q abſq vſu liberi arbitrij cõ
tingit tñ rõne ſue cauſe hz qñq pctm̃ annexũ
cuius eſt effectus vel ſignũ. Ideo primo conſi-
derãda ẽ pollutiõis nocturne cã. Que triplex
eẽ põt. Pria ẽ extriſeca ſpiritualis ſcz demo-
nũ illuſio q̃ qñq prouenit ex p̃ſedenti negligẽ
tia preparationis ad deuotionẽ p̃ſertim cum
quis ad dormiendũ accidit que põt eſſe pctm̃
vel mortale vel veniale. Qñq vero prouenit
ex ſola nequitia demonũ volẽtiũ impedire ho
minẽ a ſumptione hui⁹ ſacramenti. Secunda
cauſa eſt in triſeca ſpiritualis. ſ. cogitatio pre
cedens laſciua: q̃ qñq eſt ex concupiſcentia et
delectatiõe vbi ſi aſſit ↄfeſſus ſubuertit pctm̃
mortale. ſi autẽ deſiterit veniale. qñq autem
põt eẽ ſine oĩ pctõ vt cũ aliqs cã lectionis vel
diſputationis cogitur de talibus cogitare. Et
ſi hoc fiat ſine cõcupiſcẽtia et delectatione nõ
erit cogitatio immũda ſed honeſta ex qua ta-
men pollutio ſequi poteſt. Tertia cauſa eſt in

trinſeca ⁊ corporalis videlʒ ſuperfluita vel de
bilitas nature aut ſupfluitas cibi vł pot⁹ q̄ qn̄
qʒ eſt cū pctō vel mortali vel veniali: vt tn̄ pro
uenit ex ſuperfluitate cibi vel potus. qn̄ qʒ aūt
eſt ſine peccato vt cū ꝯuenit ex infirmitate na
ture. Si igitur pollutio ex aliqua dictarū cau
ſarum contingat ꝓ vt eſt cū pctō mortali non
licʒ pollutio celebrare niſi poſt. xxiiii. horas ſi
vero accidat ex aliqua illaꝝ cauſarū ſcđm qđ
eſt ſine pctō vel ſolū cū veniali peccato pollu-
t⁹ licite celebrare verūtamē ſi ꝓpter reueren-
tiam abſtineat laudand⁹ eſt niſi neceſſitas vel
vitatio ſcandali vrgeat verū qꝛ nō ſemper de
facili poteſt ꝑcipi ex quali cauſa prouenniat.
Ideo in dubio tutius eſt abſtinere niſi vrgens
neceſſita incumbat vel deuotio ſpecialis inſti-
get aut alias nulla diſpoſitio debite reueren
tie obuiās aſſit. Ita ſciendum videtur de pol
lutione nocturna ſiue in ſomno ſiue in vigilia
finiatur Niſi qđ poſt euigilationē habeat con
ſenſu deliberato cōplacentiā in delectatione
et precipue cuʒ appetitu futuri operis in quo
caſu tutius abſtinetur.
Reſoluā. x. dubia emergentia circa habitudi
Ar. iiij. nem menti ipſius miniſtri celebraturi quātū
ad intentionē vſum rōnis: culpā et gratiam
Utrum ad cōficiendū hoc ſacramentū et cele-
v. brandū requiratur intentio miniſtri.
Solut. Cū ad ꝑfectionē cuiuſlibet ſacramenti requi
ratur intentio miniſtri eo ꝙ ꝑfectio illa fit ꝑ
actū humanū a volūtate ꝓcedētē q̄ ꝑ intētio-
nē terminaꝛ ⁊ ſpecificaꝛ cōſtat ꝙ maxīe ad cō
ficiendū ⁊ celebrādū hoc excellētiſſimū ſacra

mentū ex igitur intētio miſtri. Vñ et qdā glo ſuper math. dicit. Quātū intendis tm̄ facis.

vi Que debet eē intētio ſacerdotis ſiue quid debeat intendere ſacerdos conſecrare volens.

Solutio. In omnibus ſacerdos debet intentionem ſuam conformare intētioni eccleſie hoc eſt ꝙ intēdat illud facere quod eccleſia intēdit ⁊ facit cuius ipſe in huiuſmodi eſt miniſter

Intēdit aūt eccl'ia facere qđ chriſtus facit

Dubium Chriſtus aūt trāſſubſtātiauit panem in corpꝰ ſuū et vinū in ſanguinē ꝑ verba cōſecrationis hoc etiam debet intendere ſacerdos.

vii Qualis intentio circa ꝓlationē verboꝝ cōſecrationis neceſſario requiratur. An ſcȝ ſēper actualis exigatur vel aliqua alia ſufficiat.

Solutio. Intentio actualis nō neceſſario reqritur Intētio aūt virtualis ſꝑ neceſſaria eſt. Dr̄ aūt itentio virtualis cū quis priꝰ habuit actualē itentionē cōſecrādi ⁊ ex illa motus ē ad cōſecrandū poſito ꝙ actualiter non cogitat qn̄ verba cōſecrationis ꝓfert virtualiter em̄ manet itētio prima et hec ſufficit: niſi contraria itentio ſubſequat̄ Verūtn̄ ſtudioſe curare debet ſacerdos vt etiam actualē itentionē adhibeat alioquin timēdū eſt ꝙ a peccato non excuſetur

viii Utrū ſacerdos furioſus lunaticus: vel aliā ex cā viſu rationis priuatus: poſſit conficere hoc ſacramentum et licet celebrare.

Solutio. Quia ad celebriationē huiꝰ ſacramēti reqrit intentio miniſtri. vt circa reſolutionē p̄mi dubij huius articuli pȝ. ex igit̄ etiā ad celebratiōnē deuotio et ſui ipſius examimo. vt infra dicet̄ Ideo ſi qs vſu rōnis quacūqꝫ ex cā ſit priua

tus vt nūq̄ȝ hec habere poſſit neqȝ cōficere po
teſt neqȝ celebrare ſi vero raro vſu rationis p̄
uet ⁊ illo frequēter vtat neqȝ obſtet aliud i-
pedimentū cōficere q̄dem pōt eo ip̄o⁊ celebra
re dūmodo habeat coadiutorem ſacerdotem
Utrum demoniacus poſſit celebrare.
v ſi fuerit ex toto d̄liberat⁹ pōt celebrare alias
Solutio. n̄ pōt q̄d p expiēctiā ꝓbari pōt Eſt autē tp̄s p
bationis arbitrariū iuxta diſcretionē p̄lati
penſatis circūſtantijs perſone vł dignitatis
vel alijs huiuſmodi.
Utrum exiſtens in peccato mortali poſſit cō-
dubiū. vi ficere hoc ſacramentum et licet celebrare.
Cōficere pōt ſed nō dȝ q⁊ conſecrando peccat
Solutio. mortaliter Unde ⁊ cū celebrat duo peccato mor
talia diſticta cōmittit. Unū q⁊ indigne conſe
crat aliud quia indigne ſumit.
vii Utrum celebraturus teneatur eſſe certus q̄
non ſit in peccato mortali.
Solutio. Triplex inuenit certitudo. Quedā ſupnatu-
ralis q̄ per ſolā diuinā reuelationē habetur ⁊
talis hic nō req̄rit. Alia ē natalis qua q̄s per
ſēſū vel intellectū euidēt certus de aliquo et
illa etiā hic nō eſt neceſſaria. Certia ē morta-
lis ſiue ciuilis q̄ nec habet ex reuelatiōe diuīa
nec ex euidētia rei ſȝ ex ꝓbabilibus coniectu-
ris magis ad vnā partē q̄ȝ ad alterā inclinan
tibus ⁊ ad iſtā tenet celebraturus in ꝓpoſito
dubio vt videlȝ p⁹ diligētē ⁊ ſufficiētē ꝯſciētie
diſcutionē d̄ q̄ infra capitulo. vi. ar. i. tracta
bitur certus ſi mō p̄dicto ſe nō eſſe in peccato
mortali et hec certitudo hic etiam ſufficit.

Capitulum

viii Quid ſentiēdū de eo ꝑ lȝ nō ſit ī pctō mortal
tñ ſc ðm ↄſciētiā ſcrupuloſam eſtimat ſe eſſe.

Solutio. Talis debet vel cōſcientiā ſcrupuloſam depo-
nere vel a celebratione abſtinere.

Dubium Quid agēdū ſi ſacerdos poſtq̄ vel miſſā ince-
pit vel ad incipiēdū eſt ꝓparat⁹ recordet pctī
mortalis de quo non eſt confeſſus debȝ peni-
tere cum propoſito confitendi ⁊ ſatiſfaciendi
⁊ ſi habere poſſit confeſſorem ſtatim cōfitea
niſi abſq; graui ſcandalo fieri non poſſit.

x Utrum per petrās pctm̄ luxurie ⁊ ſtatim poſt
hoc penitens ⁊ cōfitens poſſit licite eodem die
celebrare. Nō licȝ ſed abſtinere debȝ ad min⁹
per .xxiiij. horas.. vt ſupra dictum eſt articu-
lo. ij. de polluto pollutione nocturna.

Reſoluens. vij. dubia q̄ occurrūt circa ieiuniū
Arti. iiij ſobrietatem ⁊ ſomnū miniſtri celebraturi.

Utrum ſacerdos non ieiunus poſſit conficere
Dubiū. i. et celebrare.

Duplex eſt ieiuniū vnū eſt eccleſie quo ſi quis
Solutio. vnā cōmeſtionē vni⁹ diei nō trāſgredit et hoc
nō ſoluit ꝑ ſumptionē medicīe vel alioꝝ q̄ nō
nutriūt dūmō ī pua q̄titate ſumant tale ieiu
nium nō ſufficit celebrāti. Aliud eſt ieiunium
nature quod eſt priuatio cuiuſcūq; ſuſcepit in
ſtomachū vel viā ad ſtomachū per modum ci-
bi vel potus ſiue nutriat ſiue nō: vel per ſe vel
cū alijs ſuſcepit dicimus a pricipio diei a quo
qs dicet ieiunus hoc mō eſt a media nocte Et
tale ieiunium requirit ad celebrātem vnde ſi
quis nō ſit hoc mō ieiun⁹ q̄uis poſſet conficere
⁊ celebrare tñ non dȝ quia grauiter peccaret.
Et ideo cū qs ē plures miſſas eodē die celebra

ij

turus nõ debet ſumere ablutionis vinũ niſi in vltima miſſa vt ⁊ inferi⁹ circa reſolutionẽ in vltima dubij arti.v.hui⁹ capituli dicẽ quid agendum ſi quis poſt miſſam inceptã recordetur ieiuniam ſolviſſe

Solutio. Si recordeẽ ante ꝯſecrationẽ tuti⁹ eſt ꝙ ceſſet niſi graue ſcãdalũ teneaẽ ſi poſt cõſecrationẽ ꝓcedat ⁊ perficiatur nõ obſtante quod non ſit ieiunus: quia ꝑcepta de perfectione ſacramẽti maius eſt ꝙ̃ preceptũ ꝙ a ieiunis ſumatur.

iii Utrũ tranſglutiens reliquias q̃ poſt comeſtionem in ore remanſerunt poſſit celebrare.

Solutio. Si caſualiter tranſglutiantur non impediũt celebrationem: qꝛ non traijciuntur per modũ cibi vel potus ſed ſaliue cui ꝑmiſceẽ ſi vero ſtudioſe id fiat abſtinendum eſt.

Dubi.iiij Quid ſi quis gragarizando vel os mũdando parum aque aut vini tranſglutiat.

Solutio. Sicut in dubio precedenti.

v Si quis tarda hora commederit vel biberit ⁊ nondã digeſſerit vtrũ ei liceat celebrare.

Solutio. Si ex hoc non reddaẽ nullum indiſpoſitus ad debite celebrandũ licet. Si vero hoc multum perturbeẽ et indiſponatur tutius eſt vt abſtineat. Vñ dicit glo. circa cano. Nichil.vij.q.i. Si quis etiã ante mediũ noctis comederit et adhuc ſentiat eructatiões qr cib⁹ nõ eſt digeſtus ꝙ̃diu ſentiet cibũ abſtiebit a celebratiõe

v Utrum patiens vomitum vel iam paſſus licite celebrare poſſit.

Solutio. Si quis ex infirmitate ſuſtineat illã paſſionẽ abſtinere debet quouſ ꝙ ſanetur.

vi Quid ſi per totã noctem nõ dormiuerit ſicut
Solutio: in precedenti dubio. Dicit enim glo. conſtite-
rit de actu et vinolento qui in taberna perno
ctauit ⁊ altera die nulla premiſſa dormitiõe
celebrauit qꝫ non videtur ieiunus ſed prãſus
celebraſſe ꝓpter indigeſtionem. Et glo. circa
can. ſacramenta de con. i. Ieiuniuz inquit di-
co celebrata digeſtione.
Arti. v. Reſoluens. v. dubia circa celebratiõis abſti-
nentiam eiuſdem qꝫ frequentiam occurrẽtia
i Utrum liceat ſacerdoti oĩno a celebratiõe ab
Solutio. ſtinere ſi ſacerdos ꝑ ſentẽtiã eccleſie ſit ordis
executiõe priuatus vel ex debilitate aut egri
tudine factꝰ ſit impotẽs vel ineptꝰ ad celebrã
dũ tũc nõ teneť celebrar ⁊ ſi vero nõ ſit ꝓuatus
poteſtate celebrãdi aut alias factꝰ ĩpotẽs vel
ineptꝰ tũc non licet ei oĩno abſtinere quin ſal
tẽ teneri videať ad celebrandũ in p̄cipuis fe-
ſti. Et maxime in illis diebus in quibus fide-
les cõmunicare conſueuerunt.
Utrũ expediat ſacerdoti vt freq̃nter celebret
ii ſi freq̃nter ſit ad celebrandum diſpoſitus ex
Solutio. pedit vt frequenter celebret. gratiſſimũ enĩ
ſacrificiũ illud eſt domino ⁊ magnas atqꝫ me
moriabiles hoc ſacramentum virtutes habet
Dubium Ideo per vtile eſt frequenter celebrare ⁊ ſu-
mere vt fructus eius ſepius ac frequentius
percipiatur.
Utrum liceat alicui quotidie celebrare.
iii Circa vſum huius ſacramenti ex parte cele-
Solutio. brãtis ⁊ ſumẽtis duo requiruntur. Primũ de
ſiderium coniunctionis ad xp̄m quod fuit ꝑ
amorẽ. Scḋz ẽ reuerẽtia q̃ ꝑtinet ad tiore pri

muꝫ iſto ꝛincitat ad quotidianā hui⁹ ſacram̄
ti frequētationē ſcōm vero trahit. Vn̄ ſi qs ex
ꝑimentaliter cognouerit ex quotidiana cele=
bꝛatione feruoꝛē amoꝛis augeri ⁊ reuerētia
non minui talis quotidie celebꝛet vt quis au=
tē ſenſerit ꝙ quotidianā frequentationē reue
rētiā minui ⁊ feruoꝛē non multū augerit ille ī
terdum abſtineat vt cū maioꝛi reuerentia et
deuotione poſtea celebꝛet.

iiii Utruꝫ qs ſi diſpoſit⁹ vt laudabiliter poſſit ce
lebꝛare ⁊ poſſit etiā laudabiliter ꝓpter ſacra
mēti reuerentiā abſtinere meli⁹ ac laudabili
us faciat a celebꝛatiōe abſtinēdo ꝙ̄ celebꝛādo

Solutio. In tali caſu meli⁹ ſalubꝛius ⁊ laudabili⁹ eſt
vt celebꝛet ꝙ̄ ꝙ abſtineat Nā ex celebꝛatione
Multos fructus hui⁹ ſacramenti ꝑcipere pōt
vt patet ex reſolutiōe ſecundi dubij pꝛecedē=
tis qbus abſtinendo pꝛiuaṫ. Celebꝛatio ꝑter
ea ex charitate ꝓcedit abſtinētia ꝫ verbo ex ti
moꝛe vt patet ex reſolutione tertij dubij Cha
ritas autē timoꝛi pꝛeferṫ Nec validū ē ꝙ ab
ſtinēs ſe putat poſtea melius foꝛe diſpoſituꝫ
qꝛ fieri poteſt vt minus fiat diſpoſit⁹ incertuꝫ
eſt etiā ſi vnq̄ꝫ deinceps ſic celebꝛatur⁹ ſtat eē
celebꝛando aſſequaṫ aliquā gratiā ſpecialeꝫ
quā abſtinēdo nō contingit vnq̄ꝫ foꝛtaſſis re=
cuperabit.

Dubi. v. Utꝝ liceat alicui pl̄es miſſas vno die celebꝛa

Solutio. re In die natiuitatꝫ dn̄ice pōt qs tres miſſas
celebꝛare vt habeṫ de ce. miſ. ꝯſuluiſti Addūt
doctoꝛes. iiij. caſus neceſſitatis in quib⁹ pōt
qs duas celebꝛare Pꝛimus eſt cū in die feſto
occurrit neceſſitas vt pꝛeter miſſaꝫ dei dicaṫ

miſſa pro defunctis· Scđs caſus eſt cū neceſſi
tas infirmoꝝ exigit vt viaticū pro eis ꝯſecret
Tertius caſus eſt cū ſuperueniunt peregrini
aut occurrunt nuptie celebrationē exigentis.
Quart⁹ caſus ē cū ꝓpter defectū ſacerdotum
vel paupertatē eccl'iarū vni ſacerdoti plures
eccleſie cōmendantur: alias nō licet niſi vnicā
in die celebrare vt hꝫ de conſe. diſt. i. ſufficit.
Hoc autem cauēdū eſt cuꝫ quis plures miſſas
vult celebrare ne ablutionem ſumat niſi in vl
tima vt ſic ieiunus permaneat et celebret.

Capitulum. iii. de dubiis

Articu .i ca locū celebrādi occurrētib⁹. ij. ꝯtinet articu
Reſoluens. v. dubia circa locū celebran=(los.
di communē videlicet eccleſiam incidentia.
Quis ſit locus cōmunis debitus et conueniēs
ad cebrandum miſſam.
Regulariter ſola eccleſia conſecrata.
Solutio. Utrum ne nuis poſſit licite quādoqꝫ extra ec=
ii cleſiam celebrare.
Poteſt de licentia epi vel ſupioris dūmō ha=
Solutio. beantur nocessaria ad celebrationē requiſita
Quid ſi in regione aliqua nō inueniat eccl'ia
iii conſecrata ꝓpter deſtructionē eccleſiarum vel
ſi quis ſit in itinere cōſtitut⁹ ꝛ p̄ſertim in vna
legatiōe vbi nō pōt habere eccleſiā vl' ꝯſtitu=
tus in exercitu honeſto vel alio cōſimili occur=
Utrū ne qs poſſit laicū in eccle= (rēte caſu.
Dubium ſia celebrare etiam ſine licentia epi.
In talib⁹ caſib⁹ pōt ſi habeat ibidē ceta neceſſa
Solutio. rio requiſita / pōt ei celebrare ſubdiuo vl' tēto
iii Utrū i mari vel fluminib⁹ i qb⁹ naues (rio.